

KORONER ARTER HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI

Nuran AKDEMİR, Zeynep CANLI ÖZER

- Koroner Arter Hastalıkları-Etiyolojisi ve Patofizyolojisi Tanılama
- Koroner Arter Hastalıklarında Risk Faktörleri
- Anjina Pektoris
- Akut Miyokard İnfarktüsü
- Kardiyak Aciller

KORONER ARTER HASTALIKLARI- ETİYOLOJİSİ VE PATOFİZYOLOJİSİ TANILAMA

Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre her yıl yaklaşık 17.9 milyon insan kardiyovasküler hastalık nedeniyle ölmektedir. Bu durum tüm ölümlerin %30'unu oluşturmaktadır. Koroner arter hastalığı (KAH) en sık görülen kardiyovasküler hastalık tipidir. Dünya Sağlık Örgütü 2015 verilerine göre dünyada her yıl 7 milyondan fazla kişi koroner kalp hastalığı nedeniyle ölmekte ve bu tüm ölümlerin %12.8'ini oluşturmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2013 yılı verilerine göre ise genel ölümlerin %37.9'u kardiyovasküler hastalıklardan kaynaklanmaktadır. Türk Erişkinlerinde Kalp Hastalığı Risk Faktörleri 2017 yılı sonuçlarında Avrupa ülkelerinde KAH yıllık ölüm oranı 45-74 yaş aralığında erkeklerde binde 2 ile 8, kadınlarda binde 0.6 ile 3 arasında bildirilmiştir. Ülkemizde aynı yaş aralığında bu oran erkeklerde binde 7.6, kadınlarda 3.8 olarak bulunmuştur. Avrupa Kardiyoloji Derneği (2020), koroner arter hastalığını “Akut koroner sendrom (AKS)” ve “Kronik koroner sendrom” şeklinde kategori-

ze etmiştir. Akut koroner sendrom kardiyoloji kliniğinde en sık rastladığımız klinik durumlardan biridir.

Koroner arter hastalığı, koronerlerde aterosklerozla gelişen bir tablodur. Ateroskleroz genellikle “atardamarların sertleşmesi” olarak adlandırılır. Bu durum vücuttaki herhangi bir atardamarda meydana gelse de ateromlar (yağlı plak) koroner arterleri tercih eder. Arteriyosklerotik kalp hastalığı, iskemik kalp hastalığı ve koroner kalp hastalığını kapsamaktadır.

Etiyoloji ve Patofizyoloji

Koroner arter hastalığının temel nedeni aterosklerozdur. Koroner arter hastalığında, ortaya çıkan semptom ve bulgular KAH'a bağlı olarak gelişen bölgesel kan akım farklılıklarının bir sonucudur. Kardiyak iskemi olgularının %90'ından fazlasında koroner arter tıkanıklığına bağlı koroner arter kan akımında azalma görülmektedir.

Ateroskleroz, orta ve geniş çaplı arter ve arteriyollerin intima tabakasında, lipit, kalsiyum ve kan elemanlarının, karbonhidratların ve fibröz dokunun toplanması ile karakterize bir süreçtir. Bununla birlikte, tütün kullanımı, hiperlipidemi,